

SAHIBKARLIQ FƏALİYYƏTİNİN LİSENZIYALAŞDIRILMASI: BEYNƏLXALQ TƏCRÜBƏ VƏ AZƏRBAYCAN NÜMUNƏSİ

Kənan Aslanlı
14 iyun 2013
Bakı, Azərbaycan

LISENZIYA VƏ İCAZƏ ANLAYIŞLARI

- Azərbaycan qanunvericiliyinə görə “Lisenzিয়া: təşkilatı-hüquqi formasından asılı olmayaraq bütün hüquqi şəxslərə və hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxsə sahibkarlıq fəaliyyəti növlərini həyata keçirməyə icazə verən rəsmi sənəddir”.
- Dünya Bankına görə “Lisenzিয়া (license) daha davamlı fəaliyyətə iddiaçının hazırlığını təsdiq edən, icazə (permits) isə bir çox hallarda birdəfəlik fəaliyyətlərdə ictimai təhlükəsizlik və ətraf mühitlə bağlı normalara uyğunluğu təsdiq edən yazılı sənəddir”.

LİSENZİYALAŞDIRMANIN BENEFİTLƏRİ

- İstehlakçıların məhsul və ya xidmətə inamını artırır;
- Biznes subyektlərin istehsal etdikləri məhsulun və ya xidmətin keyfiyyətinə zəmanət rolu;
- Keyfiyyətə nəzarət proseduru üçün ilkin mexanizm;

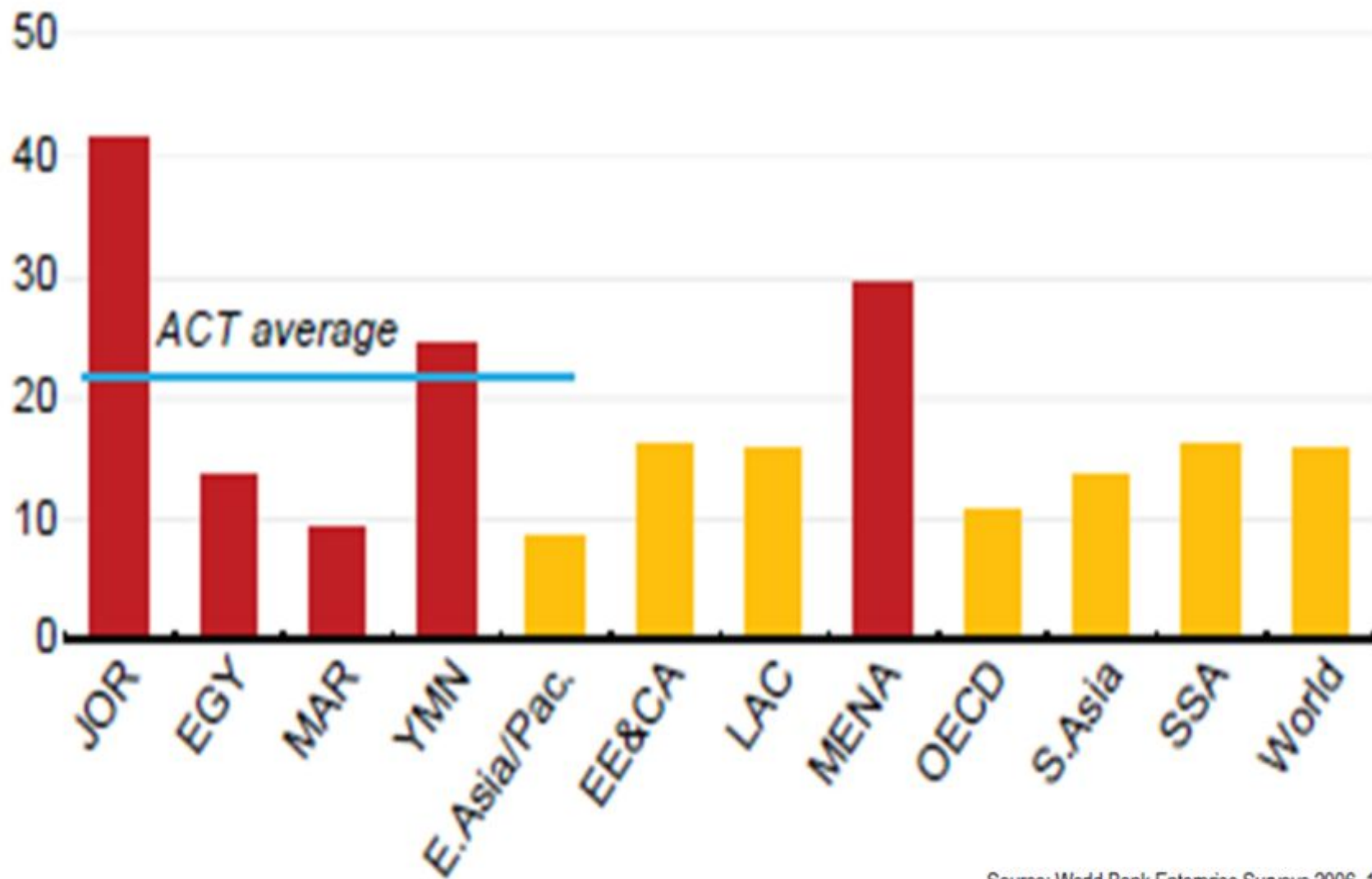

LİSENZİYALAŞDIRMANIN FƏSADLARI

- Əlavə xərcə səbəb ola bilər;
- Əlavə vaxt itgisinə səbəb ola bilər;
- Yeni iştirakçıların bazara daha çətin daxil olması;
- Biznes məhsuldarlığının azalması;
- Bürokratik təzyiq vasitəsi;
- Rəqabət mühitinin pisləşməsi;

LİSENZİYALAŞDIRMANI ƏSAS BARYER HESAB EDƏN FİRMALARIN MÜXTƏLİF REGIONLAR ÜZRƏ XÜSUSİ ÇƏKİSİ (%-LƏ)

Source: World Bank Enterprise Surveys 2006–11

LİSENZİYALAŞDIRMA SAHƏSİNDƏKİ İSLAHATLARIN EFFEKTİ

- Satış həcmının artımı (+5%)
- Məhsuldarlığın artımı (+22/30%)
- İnnovasiya səviyyəsi (+5%)

ABŞ FEDERAL SƏVIYYƏLİ İCAZƏLƏRİN SAHƏLƏRİ

1. Kənd təsərrüfatı (heyvanların, heyvan mənşəli məhsulların, biotexnologiyaların və s. idxalı və daşınması) – ABŞ Kənd Təsərrüfatı Departamenti (USDA)
2. Alkoqollu içkilərin idxalı, satışı və istehsalı – ABŞ Spirtli İçkilər və Tütün Məhsulları Vergiləndirilməsi və Ticarəti Bürosu (TTB)
3. Aviasiya – hava nəqliyyatı və hava nəqliyyatı vasitəsilə daşımaçılıq (Federal Aviasiya Administrasiyası)
4. Odlu silah, sursat və partlayıcıların idxalı, satışı və istehsalı (Odlu Silah və Partlayıcılar üzrə Federal Büro)
5. Balıqçılıq və vəhşi təbiətdən toplanan məhsulların əldə edilməsi, idxalı və ixracı (ABŞ Balıq və Vəhşi Təbiət Xidməti)
6. Dəniz və okean daşımaçılığı üzrə fəaliyyət (Federal Dənizçilik Komissiyası)
7. Mədənçilik və qazma fəaliyyəti (ABŞ Okean Sərvətlərinin İdarə Edilməsi və Tənzimlənməsi Bürosu)
8. Atom (nüvə) enerjisi və nüvə materiallarının mübadiləsi (ABŞ Nüvə Tənzimlənməsi Komissiyası)
9. Radio və televiziya yayım fəaliyyəti (Federal Kommunikasiya Komissiyası)
10. Nəqliyyat və logistika fəaliyyəti (ABŞ Nəqliyyat Departamenti)

“TIKINTI İCAZƏLƏRİNİN ALINMASI” (DOING BUSINESS 2013)

<u>İndikator</u>	<u>Azərbaycan</u>	<u>Ermənistan</u>	<u>Gürcüstan</u>	<u>Şərqi Avropa və Mərkəzi Asiya</u>	<u>OECD</u>
<u>Prosedurların sayı</u>	28	17	9	19	14
<u>Günlərin sayı</u>	212	77	74	226	143
<u>Xərc (adambaşına düşən gəlirlərin %-i)</u>	292.4	50.1	17.7	486.7	78.7

AZƏRBAYCANDA BİZNES SUBYEKTLƏRİ ÜÇÜN (HÜQUQI VƏ FİZİKİ ŞƏXS) TƏTBİQ EDİLƏN İCAZƏ NÖVLƏRİ VƏ ONLARIN SAYI (1)

- İcazə – 46
- Ekspertiza təyinatı – 1
- Xüsusi razılıq (lisenziya) – 90
- Xüsusi icazə – 27
- Təsdiqedicici qeyd – 1
- Texniki talon – 2
- Texniki şərt – 3
- Texniki baxış aktı – 1
- Sərəncam – 2
- Şəhadətnamə – 39

AZƏRBAYCANDA BİZNES SUBYEKTLƏRİ ÜÇÜN (HÜQUQI VƏ FİZİKİ ŞƏXS) TƏTBIQ EDİLƏN İCAZƏ NÖVLƏRİ VƏ ONLARIN SAYI (2)

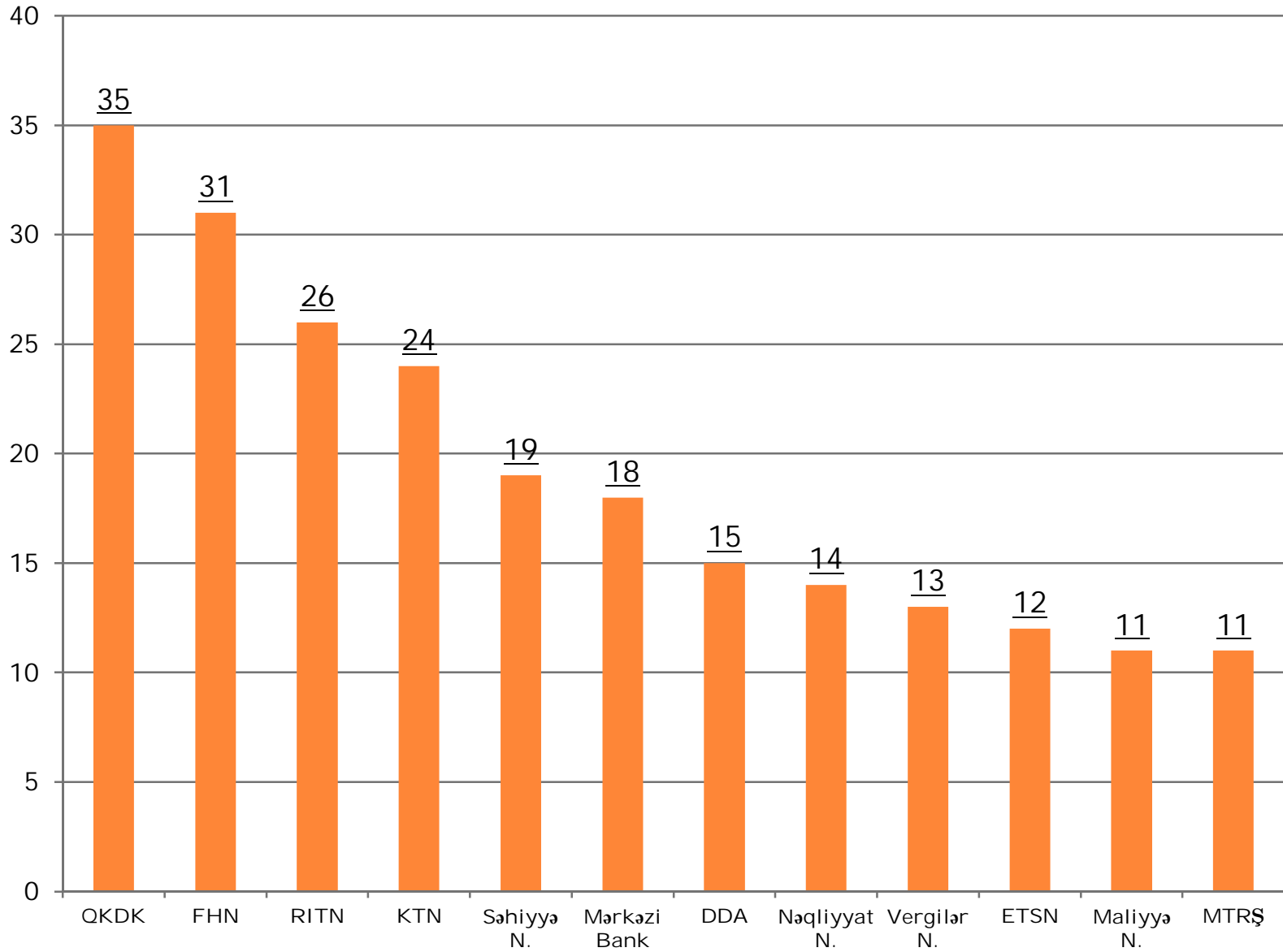
- Sertifikat – 13
- Rəy – 19
- Rəsmiləşdirilmə - 3
- Razılıq – 2
- Razılaşdırma – 4
- Qeydiyyatata alınma – 2
- Pasport – 3
- Digər – 47

- Cəmi icazələrin sayı – 305

MƏRKƏZİ İCRA HAKIMIYYƏTİ ORQANLARININ VERDİKLƏRİ LİSENZİYALARDAN BƏZİLƏRİ

No	İcazənin və ya lisenziyanın adı	Müddəti	Ödənişin məbləği	Məsul dövlət orqanı
1.	Turizm fəaliyyətinə xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	5500 manat	Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi
2.	İşə düzəlmədə vasitəçilik fəaliyyətinə xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	2200 manat	Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
3.	Özəl əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağa xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	5500 manat	Səhiyyə Nazirliyi
4.	Təhsil fəaliyyətinə xüsusi razılıq (lisenziya)	3-5 il	2500-5500 manat	Təhsil Nazirliyi
5.	Avtomobil nəqliyyatı ilə sərnişin və yük daşımalarına verilən xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	150 manat	Nəqliyyat Nazirliyi
6.	Tütün məmulatının istehsalı və idxalı üçün xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	5500/11000 manat	Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
7.	Broker fəaliyyəti üçün xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	5500 AZN	Qiyətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi
8.	Fond birjası fəaliyyəti üçün xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	11000 manat	Qiyətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi
9.	Gömrük brokeri fəaliyyətinə xüsusi razılıq (lisenziya)	5 il	11000 manat	Dövlət Gömrük Komitəsi
10.	Televiziya yayımına xüsusi razılıq (lisenziya)	6 il	11000 manat	Milli Televiziya və Radio Şurası

10-dan çox icazə verən dövlət qurumları

DÖVLƏT NEFT ŞİRKƏTİNİN VERDIYI IC AZƏLƏR

1. Ətraf mühitə təsir və onun səbəbləri barədə ekspert rəyinin alınması üçün ekspertiza təyinatı
2. Neft-qaz əməliyyatlarının aparılması və bu əməliyyatlar ilə əlaqədar işlərin görülməsi , xidmətlərin göstərilməsi ilə bağlı ekspert rəyi
3. İdxal siyahısına dair təsdiqedic qeydlər
4. Neft və təbii qaz üzrə təbiətdən istifadəyə xüsusi icazə
5. Neft və təbii qaz üzrə təhlükəli təsərrüfat növlərinə, tullantılara və ətraf mühitə zərərli maddələrin atılmasına xüsusi icazəni vermək, müqavilələri (kontraktları) bağlamaq, limitləri və kvotaları müəyyən etmək, təbiətdən istifadəyə xüsusi icazə
6. Tələbatçı obyektlərinin qaz təchizatına dair texniki şərtlər
7. Sənaye qurğularının yoxlanılması və sınaqdan keçirilməsi

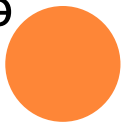

YERLİ İCRA HAKİMİYYƏTİ ORQANLARININ VERDİKLƏRİ İCAZƏ VƏ LİSENZİYALARDAN BƏZİLƏRİ

1. Mövsümi ticarət və xidmət yerlərinin müəyyən edilməsinə görə icazə
2. Ticarət, ictimai iaşə və xidmət obyektlərinin yerləşdirilməsinin qeydiyyat şəhadətnaməsi
3. Tütün məmulatının satışına xüsusi razılıq (lisenziya)
4. Etil (yeyinti) spirtinin və alkoqollu içkilərin satışına xüsusi razılıq (lisenziya)
5. Küçə reklamı lövhəsinin yerləşdirilməsinə görə birdəfəlik icazənin verilməsi
6. Bələdiyyə torpaqlarına dair rəy məktubu
7. Torpaq sahəsinin ayrılması
8. Obyektlərin yenidən qurulmasının memarlıq-planlaşdırma həlli layihəsinin razılaşdırılması
9. Yaşayış sahəsinin qeyri-yaşayış sahəsinə və ya qeyri-yaşayış sahəsinin yaşayış sahəsinə keçirilməsinin memarlıq-planlaşdırma həlli layihəsinin razılaşdırılması
10. Yaşayış sahəsinin yenidən qurulması, yenidən planlaşdırılması
11. Obyektin tikinti-quraşdırma işlərinin aparılmasına icazə
12. Mühəndis kommunikasiya xətlərinin təmiri və çəkilişi üçün sərəncam

XÜSUSI RAZILIQ (LİSENZIYA) TƏLƏB EDƏN FƏALİYYƏT NÖVLƏRİNİ MÜƏYYƏN EDƏRKƏN RƏHBƏR TUTULMALI OLAN ŞƏRTLƏR

- Fəaliyyət növü həmin fəaliyyətin həyata keçirilməsində iştirak etməyən qeyri-məhdud sayda şəxslərə təhlükə daşıyır;
  - Fəaliyyət növü qeyri-məhdud sayda şəxsləri, o cümlədən onların əmlakını cəlb edir;
  - Fəaliyyət növü həddindən artıq gəlir əldə edilməsinə imkan verir və əlavə nəzarət tələb edir;
  - Fəaliyyət növü dövlət təhlükəsizliyinə təsir edir;
  - Fəaliyyət növü məhdud təbii ehtiyatlardan istifadəni nəzərdə tutur;
  - Fəaliyyət növü ətraf mühitin ekoloji vəziyyətinə mənfi təsir göstərə bilər;
-

LİSENZİYALAŞDIRMA SAHƏSİNDƏKİ MÜMKÜN İSLAHATLARIN İSTİQAMƏTLƏRİ

- Bütün növ icazə və lisenziyalaşdırma fəaliyyətlərinin meyarlarını və prosedurlarını özündə əks etdirən normativ-hüquqi aktın qəbul edilməsi;
- Lisenziya əldə etmək üçün ödənilən vəsaitlərin adambaşına düşən milli gəlir norması əsasında yenidən tənzimlənməsi və lisenziya müddətlərinin bəzi istisnalarla daha da uzadılması;
- Lisenziyalaşdırma prosesində iddialının həmin xidməti və ya istehsalı həyata keçirmək üçün yalnız minimum tələblərə cavab verməsinin şərt kimi qoyulması ("ex-ante");
- Xüsusən yeri yaranan müəssisələrdə və ya xüsusi ekoloji standart tələb olunmayan startaplarda müraciətlər üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulan vaxt müddətində inzibati orqandan cavab olmadıqda lisenziyanın avtomatik verilmiş hesab edilməsi ("silence is consent");

Təşəkkür edirəm!

kenan.aslanli@yahoo.com

